

13:24-32 The land of Gad and Menasheh

1. Midrash, Sifri Devarim 355

"ברוך מרחיב גד", מלמד שתחומו של גד מרחיב והולך כלפי מזרח. "כלביא שכן", מלמד שהוא סומך לספר, שכל מי שהוא סומך לספר נמשל לאריות:

"Blessed is the One who broadens Gad" – This teaches that Gad's border broadens toward the east. "Like a lioness he rests" – This teaches that he is near the border. All who are near the border are compared to lions.

2. Talmud Yerushalmi, Sotah 1:10

ומניין שנקבר [משה רבינו] בנחלת בני גד? שנאמר [שם לגכ] "ולגד אמר ברוך מרחיב גד וגו' כי שם חלקת מחוקק ספון."

How do we know that [Moshe] was buried in the portion of Gad? "And to Gad he said: Blessed is the One who broadens Gad... for there the lawgiver's portion was stored."

3. Midrash, Sifra Behar 1

"כי תבאו" - יכול משבאו לעבר הירדן? תלמוד לומר "אל הארץ", ארץ המיוחדת...

"When you come into" – I might think this was when they entered the eastern side of the Yarden? "To the land" – The designated land...

4. Midrash, Sifri Devarim 299

"לתת לנו" ... רבי שמעון אומר פרט לעבר הירדן שנטלתו מעצמך

"To give to us"... Rabbi Shimon said: Excluding the eastern side of the Yarden, which you took independently.

5. Rabbi Eliezer Waldenberg, Tzitz Eliezer 10:1:5:22

ואודות שטח הגולן אשר בבשן, ויתר שטחים שכבשו מארץ סיחון ועוג או מעמון ומואב, הנה מלבד שחל עליהם הצעות הדינים שהבאנו עד כה, יעוין עוד בשו"ת תשב"ץ ח"ג סימנים קצ"ח - ר' שמאריך בכלל לבאר ולהוכיח שכל מה שנחלקו לא נחלקו אלא בעמון ומואב שלא טהרו בסיחון שאותן לא כבשוהו מעולם, וה"ה מה שאמרו בב"ב נו. כל מה שהראהו הקב"ה למשה חייב במעשר ואמרי' "לאפוקי הר שעיר עמון ומואב" בהכי איירי, אבל אותן ארצות שטהרו בסיחון דין ארץ ישראל אשר לתשעת המטות יש להם...

Regarding the Golan in Bashan, and the other areas they conquered from Sichon and Og, or from Amon and Moav, the laws we have laid out until now applied to them, but also see Tashbetz III 198-200, where he goes on at length to clarify and demonstrate that the debate was only regarding the portions of Amon and Moav which were not purified by Sichon, which the Jews never conquered. The same is true for Bava Batra 56a, which says that the area that Gd showed Moshe is obligated in tithing, "excluding Mount Seir, Amon and Moav" – that is talking about this portion. But the lands which were purified by Sichon have the same law as the Land of Israel taken by the nine tribes...

6. Devarim 33:13-17

13:33 Levi's Lot

7. Commentary of Malbim to 13:33

כבר נזכר זאת (פסוק יד) ושם אמר "אשי ד' הוא נחלתו", ופה אמר "ד' הוא נחלתו". ויובן עפ"מ"ש (דברים יח:א-ב) "לא יהיה לכהנים הלויים חלק ונחלה עם ישראל אשי ד' ונחלתו יאכלון, ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו, ד' הוא נחלתו, "שבא ג"כ המאמר כפול, תחלה אמר "חלק ונחלה" ואמר "אשי ד' יאכלון", ואח"כ אמר "נחלה" לבד ואמר "ד' הוא נחלתו".
אך מדבר בשתי בחינות:

א] שלא יקחו חלק בארץ, והוא שלא יקחו השבט הזה מצר מיוחד עפ"י גורל בעת חילוק הארץ כמו שלקחו יתר השבטים, ועז"א "חלק ונחלה", ואמר הטעם כי תחת חלקם בארץ יתנו להם ישראל אשי ד' שהם מתנות כהונה ולויה, ועז"א "חלק ונחלה עם אחיו", מלת "עם" מורה השיתוף שלא ישתתפו בחלוקת הארץ.

ב] ואח"כ אמר שהגם שנתנו להם ערים לשבת ומגרשיהם, וזה היה להם נחלה שהנחילום לבניהם, בכל זה לא יהיה לו נחלה זו "בקרב אחיו", ר"ל שלא יקחו ויפרישו הערים בעת החלוקה... רק אחר גמר חלוקת כל השבטים נתנו להם בני ישראל מנחלתם כמ"ש (לקמן כא). ובאר הטעם "כי ד' הוא נחלתו", ויהיה זה [הפרשת הערים] כתרומת ד' שירימו כל שבט קדש מחלקו. ולכן לא הפריש משה ערי הלויים בחייו מנחלת בני ראובן ובני גד, רק יהושע הפרישם אחר גמר החילוק.

ולכן למעלה (פי"ד) אחר שזכר כבוש משה דרך כלל, טרם יזכור החלוקה הפרטיית של בני ראובן ובני גד, אמר שלא חלק לשבט לוי כשבט בפ"ע... ובאר הטעם הראשון "אשי ד' הוא נחלתו". ופה אחר שזכר החלוקה הפרטיית אומר שגם אח"כ לא נתן משה נחלה לשבט לוי, ר"ל להפריש ערי הלויים בחייו, מצד ש"ד' הוא נחלתו."

This was already mentioned in 13:14, "The fires of Gd are his portion," while here it said "Gd is his portion."

This may be understood based on Devarim 18:1-2, "The kohanim and leviyim *will not have a portion and lot* with Israel; the fires of Gd and His lot they shall eat. And *he shall not have a lot* in the midst of his brothers; Gd is his lot." This is also doubled, first saying *portion and lot* and the fires of Gd they shall eat, and later saying *lot* alone and Gd is his lot.

It speaks of two different aspects:

- That they not take *a portion* in the land, meaning that this tribe shall not take a special boundary by lottery at the time of the division of the land, as the other tribes will take. Regarding this it said, *lot and portion*, and it explained that in place of their portion in the land, Israel would give them the fires of Gd, the gifts of kehunah and leviyah. Regarding this it said, *portion and lot* with his brothers, "with", indicating partnership. They shall not be partners in the division of the land.
- And then it said that although they were to be given cities and zones in which to dwell, with their zones, and this would be the lot given to their children, still, he would not have this lot "in the midst of his brothers", meaning that they would not take and set aside the cities at the time of the distribution... Only after the conclusion of the distribution of all of the tribes did the Children of Israel give them from their portions, as recorded in Yehoshua 21. And it explained the reason, For Gd is his portion, and this [division of the cities] would be like the terumah of Gd, each tribe elevating the sacred from its portion. And therefore Moshe did not separate the Levite cities in his lifetime from the portion of Reuven and Gad; only Yehoshua separated them after the division was concluded.

And therefore, in 13:14 after it mentioned Moshe's general conquest, before mentioning the separate distribution of Reuven and Gad, it said that Levi did not receive as an independent tribe... And it explained the first reason, the fires of Gd are his portion. And here (13:33), after it mentioned the individual distribution it said that even afterward, Moshe did not give the lot to the tribe of Levi, designating the Levite cities in his lifetime, because Gd is his portion.